

# НАЛЬОТЧИЦЯ

(Поема)

## I

Біля конторки хлопці п'яні,  
вгорі вагончики біжать;  
і труби в синім океані...  
Туди летить моя душа.

Колись на станції з огнями  
шумів залюднений перон,  
і чорним привидом між нами  
ходив в медалях "фараон"...

А ніччю плакали шахтьори,  
лилась горілка і пісні...  
Мовчала тьма, мовчали гори,  
і — в небі золоті огні.

## II

Родилось з синіми очима,  
волосся чорне, — і кричить...  
Востаннє ойкнула: — Юхеме!.. —  
і вмерла мати на печі.  
І годувала з жалю Ганна,  
у неї теж синок малий.  
Біжать вагончики в тумані,  
і хтось цигарку запалив.

Юхима вдарило в забої —  
лежав в труні без голови.

А десь цвіло зелене поле,  
і плакав похоронний дзвін.  
III

Хтось по-французьки влучно цвенькав,  
коляски, бонни і ляльки, —  
а на базар дівча маненьке  
ходило красти житняки.

Воно смугляве, синьооке,  
почує: — ївго! — і біжить.  
А світ далекий, світ широкий,  
і хочеш, — як і люди, жить.

І кожний вечір пил із поля  
та де-не-де в вікні огонь.  
Ідуть корови чередою,  
і тепло пахне молоком.

Надмірна праця, дим огидний,  
а сині пальчики тремтять.  
Отак її життя невидне  
йшло од гудка і до гудка.  
Але нарешті вечорниці,  
там голос ївги — той дзвінок.  
А в небі хмари, ніби птиці,  
і зорі дивляться в вікно.

Прийшов з Матровського, веселий,  
і з ним осталась ночувать.  
А вітер щось у стрісі меле,  
й важніє тепло голова...

І баче над собою очі,  
такі солодкі та ясні...  
А вітер меле і ґерґоче,  
дзвенить і плаче у вікні.

Огонь і мука між ногами...  
— Коли кохаєш, так мовчи.  
О, не забудь їй вітру гами  
і кашлю Ганни на печі...

Кімната пильна і порожня,  
в кутку з помями відро.  
А мислі темні і тривожні,  
як на спідниці перша кров...  
V

Од мелініту жовті руки,  
з другим побачення в кіно.  
А серце з перебоєм стука,  
бо перший розлюбив давно.

У цього макова хустина,  
він дома пан свого добра.  
Водив на вистави й картини  
і за насіння в клуні брав...

VI

На фронт попала випадково —  
проспала станцію свою.  
Кресали, цокали підкови,  
і от вона уже в бою.

Ідуть жіночі батальйони,  
а німці із землі огнем...  
І ївга серед них холоне,  
залізний вітер їх жене...

І першу лінію одбили,  
ідуть на другу. Але крик:  
— Нас обійшли!.. — і впала ївга,  
блиснув в лице німецький штик.

Ein Madchen?!..\* — і багнет додолу...  
А очі теплі і ясні...  
Огненне розімкнулось коло,  
і потекли неznані дні.

Котилась армія, мов хвилі,  
а хтось кричав: — Назад, назад!  
І знов поля і шахти милі,  
заводи й мітингів гроза...

n Madchen — дівчина (нім.)  
І з того дня, о сон-лелеко!  
пройшли тривога й кров без дна...  
В безодню синю і далеку  
четверта падала весна.

Струнка, смуглява, синьоока,  
ще й зірка грає на чолі.  
Вже одгуло під Перекопом,  
і ївга знову на селі.

А потім місто і панелі,  
і непу в серце гострий ніж...  
Це ж ти в обідраній шинелі  
на розі, вся в сльозах, стоїш...

Я бачив ївгу знов і знову,  
там матюки і плеск вина...  
Наган і гетри малинові, —  
тепер... на льотчиця вона.  
VIII

Сашко не раз її "на діло"  
у тьму на непманів водив.  
А десь цвіли червоні села  
й густішав од заводів дим...

Хотілось вдарить, щоб вітрини  
дзвеніли знову, як шаблі,  
аби упали на коліна  
і жевжики, і куркулі.  
І кожний вечір томні панни,  
прислуги, бонни і ляльки, —  
а руки клоняться, мов п'яні,  
і в голові туман важкий...

І тільки темна ніч настане,  
почує хтось: — Дайош пальто!  
А в небі зорі, ніби рани,  
і кличе, як колись, гудок...

О ївго, ївго, нОчі краля,  
мій малиновий, ніжний цвіт,  
десь у холодному підвалі  
зложити голову тобі.

А ївга, ніби вітер маю,  
то жінка, то стрункий козак..  
І не застане, не зламає  
її міліція ніяк.

IX

В лице тютюн і очі — ями:  
такий розхристаний Сашко  
її з похабними піснями  
навчає танцювати танго.

1923